

Heemkundekring

vehchele

MEDEDELINGENBLAD

Heemkundekring "Vehchele" is aangesloten bij de
"Stichting Brabants Heem" en opgericht op 28 april 1981.

- Secretariaat: Bouwmeesterstraat 3, 5462 CP Veghel
Mevr. Corry Lunenburg, tel. (0413) 36 71 45
- Heemkamer: In "Het Raadhuis", Markt 1 te Veghel,
tel. **06-27435004** (tijdens openingsuren)
- Bankrelatie: Rabobank Uden Veghel, rekeningnr. 15.33.93.173
t.n.v. Heemkundekring "Vehchele"
- Redactie: Henk van der Voort, Esdoornstraat 7, 5461 CH Veghel. Tel.
(0413) 36 36 51

2010-06

november 2010

Inhoud:

1. Info van bestuur en werkgroepen.
2. Terugblik excursie naar St. Oedenrode en Olland.
3. Terugblik lezing door dhr. R. de Visser over het "Heeswijks kasteel".
4. Terugblik lezing door dhr. J. Franken over "Tradities".
5. Lezing op 7 december door dhr. Paul Spapens over "Smokkelen in Brabant".
6. Trimbach op zondag 12 december, Skyline radio.
7. Lezing op 11 januari 2011 door dhr. Adriaan Sanders over "Genezen en geneesmiddelen door de eeuwen heen in Brabant".
8. Overleden leden.
9. Nieuwe leden.
10. Ontvangen materiaal/documentatie.
11. Jubileumkroniek nummer 100

1. Info van bestuur en werkgroepen

Oproep nieuwe penningmeester!!!!!!!

Vanwege persoonlijke omstandigheden ziet penningmeester dhr. Wim Verkuijlen zich genoodzaakt om bij de Algemene Ledenvergadering in april 2011 zijn functie ter beschikking te stellen. Hij ziet geen kans meer om voldoende tijd vrij te maken voor zijn activiteiten binnen onze vereniging. Wij zijn dan ook op korte termijn op zoek naar een geschikte kandidaat, zodat deze nog enige tijd door Wim op zijn nieuwe taak kan worden voorbereid.

Hebt u mogelijk interesse of twijfelt u?? Neem dan contact op met het bestuur of rechtstreeks met penningmeester dhr. Verkuijlen, tel. 310232.

Heemkamer

Het telefoonnummer, waaronder de heemkamer bereikbaar is tijdens openingsuren, is gewijzigd in: **06-27435004**.

De heemkamer in "Het Raadhuis" is elke maandagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur geopend, behalve met carnaval, juli en augustus. U bent altijd welkom om materiaal af te geven, zoals bidprentjes, oude foto's om te scannen of spulletjes van vroeger, waarvan u weet dat uw kinderen er niets meer mee zullen doen. Voor ons (en ons nageslacht) kan dit materiaal soms waardevol zijn. Ook kunt u eens oude foto's bekijken en uw commentaar geven of gewoon even een praatje komen maken onder het genot van een kopje koffie.

De archeologische werkgroep.

Regelmatig vinden mensen zaken of hebben deze in het verleden gevonden, die archeologisch voor Veghel van waarde kunnen zijn. U kunt deze laten determineren en registreren, dit is voor de historie van Veghel belangrijk.

Veelal heerst de gedachte dat wanneer men melding maakt van een vondst deze moet worden afgestaan. Dat is echter niet waar, de vondst zal worden opgenomen in de landelijke databank Archis, met de registratie waar de vondst zich bevindt. U blijft zelf eigenaar.

U kunt ook de vondst in bruikleen geven aan de Heemkundekring, maar ook dan blijft U eigenaar.

Heeft U vondsten of andere interessante informatie of vragen voor de werkgroep dan kunt u een afspraak maken met Jan van Erp, coördinator van de archeologische werkgroep. Bel 06-14252128.

Inventarisatie beeldbepalende objecten

Fotografeert u graag? Houdt u van het Veghels erfgoed en fietst of wandelt u regelmatig door Veghel of omgeving? Dan wilt u misschien helpen bij het inventariseren van beeldbepalende objecten t.b.v. de erfgoedkaart.

De inventarisatie is gericht op objecten, structuren en groen die geen monument zijn, maar cultuurhistorisch wel waardevol zijn. Tot dusver ontbreekt een volledig overzicht van dit soort objecten. Zij moeten wel vanaf de openbare weg zichtbaar zijn.

***Categorie gebouwde objecten** zoals woonhuizen, boerderijen (inclusief bijgebouwen), industriële objecten en kerken / kloosters.
Wederopbouwarchitectuur verdient extra aandacht.*

***Categorie groen** zoals bomen en beplanting (solitair of in ensembles), groen als onderdeel van aangelegde structuren zoals parken, tuinen of andere erfbeplanting. Beplanting als onderdeel van een groter geheel zoals bij woonhuis met tuin.*

***Categorie structuren** zoals verkaveling van het landschap (akkers en sloten), kanalen, rivieren, wegen, landweren, houtwallen, singels, dijken, verhogingen of verlagingen in het landschap door ontginningen, resten van kerkpaden als een van de oudste verbindingen die vroeger werden gebruikt bij de kerkgang maar ook voor het dagelijks (voet)verkeer.*

Wilt u een bijdrage leveren aan deze inventarisatie, neem dan contact op met dhr. Jan van Erp voor nadere informatie. Tel. 0413-362842 of via e-mail erpjhg@gmail.com

Digitale Nieuwsbrief

Vooralsnog hebben weinig leden aangegeven dat ze in de toekomst het mededelingenblad digitaal willen ontvangen. Mocht u alsnog besluiten dat het voor u ook een goed alternatief kan zijn, laat het dan even weten op vehchele@gmail.com
Hebt u een emailadres, geef het dan aan ons door. Dat bespaart ook behoorlijk op de drukkosten.

Bestuursvergaderingen in 2010

13 december

Uitbreiding archiefruimte

Dank zij de medewerking van de gemeente hebben we onlangs onze archiefruimte kunnen uitbreiden. Daar zijn we heel blij mee, maar dat betekent wel dat we de totale collectie in het depot moeten overhuizen en omboeken in de computer. Een groep leden is daarmee al een aantal weken intensief bezig op maandag- en donderdagmiddag.

Kroniek “Van Vehchele tot Veghel”

Voor kleine artikeltjes in onze kroniek zijn wij op zoek naar mensen, die een dierbaar voorwerp uit het verleden bezitten en daar een leuk verhaal over kunnen vertellen. Dat kan een gebruiksvoorwerp zijn of iets religieus, maar ook als u een interessant verhaal kunt vertellen over oude gebruiken in gezin, kerk, op school of ergens anders kunt u contact opnemen met dhr. Nico Vreeswijk. Telefoon 0413-340954.

Overigens hebben wij het genoeg om dhr. Piet van Asseldonk te mogen begroeten in het redactieteam van onze Kroniek. Piet van Asseldonk was onder andere eindredacteur van NOVA. In nummer 96 publiceerde Piet al over de Landbouwcoöperatie “Het Havelt”.

2. Terugblik excursie naar wijnmakerij en Damiaancentrum

Begeleid door een lekker zonnetje gingen op 23 september j.l. 24 leden, waarvan de meesten per fiets, op weg naar de Damianenweg in St. Oedenrode. In 1978 is Fons van Boxmeer daar experimenteel gestart

met het planten van de eerste druivenstokken, maar al snel bleek het verkeerde ras gekozen en ook was de grond te nat. Vanaf 1985 werden er bulten gemaakt, zodat het grondwater geen probleem meer was en meer zon bij de druiven kon komen. Gekozen werd toen vooral voor het Riesling druivenras, dat op geïmporteerde Amerikaanse onderstammen werd geënt. Deze zijn resistent tegen een aantal veel voorkomende ziektes.

Na het oogsten wordt het persen en maken van de wijnen overgelaten aan een bevriende Duitse wijnboer.

De dochter van de wijnboer leidde ons rond langs de ranken van "Domaine les Damianes", zoals het wijngoed wordt genoemd naar Pater Damiaan en de weg waaraan het ligt. Zij vertelde uitgebreid over aanplant, onderhoud en snoeiwijze en na afloop mochten wij proeven van drie soorten heerlijke Rooise Heide wijn.

Hierna werd de fietstocht vervolgd naar Olland voor de lunch op het terras van "De Dorpsherberg".

Na deze welkome onderbreking gingen we naar "Het Damiaancentrum" verderop in het dorp. Daar werden we hartelijk ontvangen door Hans Lakwijk, die ons eerst een mooie film liet zien over het leven van Jozef

de Veuster, Pater Damiaan, de grootste Belg aller tijden. Wat deze op Molokai heeft gedaan voor de leprozen is onvoorstelbaar en dat tegen de weerstand in vanuit zijn eigen orde .

Vervolgens liet dhr. Lakwijk ons het knusse, maar indrukwekkende museumje zien op de zolder van het gebouw. Hij gaf daarbij de nodige toelichting bij het vertoonde.

Moe maar voldaan na deze mooie en goed bestede dag fietsten we na afloop weer naar Veghel.

3. Terugblik lezing over het Heeswijks kasteel door dhr. Rien de Visser

De eerste lezing in het nieuwe seizoen op 5 oktober j.l. werd met veel enthousiasme gepresenteerd door Dhr. Rien de Visser uit Heeswijk. Hij wist veel te vertellen over de historie van kasteel Heeswijk. Jarenlang heeft zijn familie gewoond in het poortwachterhuis van het kasteel. Zijn grootvader Hannes de Visser is daar gaan wonen met zijn vrouw Dirkje Vos. Hij verrichtte allerlei werkzaamheden in en om het kasteel. Rien speelde in zijn jeugd vaak met kinderen van familieleden en kennissen van de kasteelbewoners. Het kasteel is ontstaan aan de Aa, evenals

diverse kastelen uit de buurt, zoals Frisselstein, Avestein, Seldensaete. In de loop der jaren is er veel verbouwd en aangebouwd aan het kasteel. Rond 2000 was er opnieuw belangstelling en na de renovatie kwam er gelegenheid om er feesten te vieren. Na de pauze werd er een film vertoond van kasteel Nemerlaer in Haaren. Daarbij vertelde Dhr. de Visser verhalen over de bewoners van dat kasteel. Er waren impressies te zien van het kasteelinterieur. De meeste van de kostbare voorwerpen zijn verkocht. Gelukkig is er nog een inventarislijst, De Klapper, bewaard gebleven. In deze lijst staan de bezittingen en kostbare voorwerpen van kasteel Heeswijk vermeld. Bij het kasteel behoorden veel boerderijen, koetsen, schilderijen. De meeste boerderijen zijn helaas verkocht en de geel/blauwe vensters zijn vrijwel verdwenen.

4. Terugblik lezing door dhr. Jan Franken over tradities.

Voor zo'n vijftig personen hield dhr. Jan Franken, bestuurslid van Brabants Heem, op 9 november zijn lezing over tradities. Helaas besteedde hij vrij veel tijd aan het semiwetenschappelijk definiëren van wat een traditie is: Een meestal feestelijke gebeurtenis in het leven (tussen gewoonte en ritueel in), die in het openbaar en meestal met veel mensen wordt "gevierd". Bijvoorbeeld bij geboorte, huwelijk, overlijden of andere belangrijke "overgangsmomenten".

Daarna kwamen gelukkig talrijke voorbeelden aan bod in woord en beeld. Wist u dat Koningin Wilhelmina de ooeivaar introduceerde als "brenger van het pasgeboren leven"? Voor die tijd kwamen ze uit de boerenkool. Hebt u zich wel eens gerealiseerd dat de 64 velden van Ganzenbord ook allemaal momenten in het leven voorstellen. En dat kinderen (vroeger?) hinkelend, symbolisch naar de hemel gingen. Er werd door dhr. Franken veel over en weer gekeuveld met de aanwezigen en zo werd het toch nog een gezellige avond.

5. Lezing op 7 december door dhr. Paul Spapens over "Smokkelen in Brabant"

Smokkelen is zo oud als er grenzen en accijnsverschillen tussen landen bestaan. Overal langs de grenzen hebben mensen gesmokkeld, maar gedwongen door de moeilijke leefomstandigheden was de Brabander

een smokkelaar in het kwadraat. Zout, speelkaarten, shag, boter en noem maar op, alles droeg de pungelaar over de grens tot de Europese landbouwpolitiek in het midden van de jaren zestig een einde maakte aan wat Paul Spapens de 'romantische smokkelperiode' noemt. Paul Spapens is journalist en auteur van meer dan dertig boeken over Brabantse historie en over volkscultuur. Hij heeft onder meer een boek gepubliceerd over de geschiedenis van het smokkelen in Noord-Brabant. De met dia's ondersteunde lezing behandelt de smokkelgeschiedenis vanaf de Belgische onafhankelijkheid in 1830 tot en met de tijd waarin smokkelaars in gepantserde auto's enorme hoeveelheden roomboter naar België vervoerden.

6. Trimbach op zondag 12 december op Skyline radio 10.00-11.00 uur

Elke zondag van september tot mei/juni spreekt Henk Trimbach met een of twee gasten over een bepaald thema. Heemkundekring Vehchele komt deze winter vier keer aan bod en wel voor de tweede keer op zondag 12 december met Jan van Boxmeer en Jan van Erp.

Volgende uitzendingen op 13 februari 2011 en 10 april 2011.

Er wordt gesproken in blokken van 6 tot 8 minuten, afgewisseld met muziek.

Misschien een leuke invulling voor uw zondagochtend???

7. Lezing op 11 januari 2011 door dhr. Adriaan Sanders over "Genezen en geneesmiddelen door de eeuwen heen in Brabant"

Dhr. Adriaan Sanders uit Uden vertelt over genezen en geneesmiddelen door de eeuwen heen in Brabant. Dhr. Sanders heeft hierbij aandacht voor de diverse geneespraktijken die in Brabant de afgelopen eeuwen voorkwamen. Hij vertelt over het geloof als bron van genezing, belezen, ingrepen, kruiden, officieuze geneesmiddelen en officiële geneesmiddelen. Na de pauze gaat hij dieper in op de ontwikkeling van de officiële geneesmiddelen.

De lezing wordt ondersteund met beeldmateriaal.

Adriaan Sanders is voorzitter van heemkundekring Uden en werkte ruim veertig jaar bij het innovatief geneesmiddelenbedrijf Organon.

8. Overleden leden

Op 24 september overleed mevr. Mia Ketelaars-Ruijs. Zij was al lid sinds 1985.

Wij wensen de nabestaanden veel sterkte om dit verlies te kunnen dragen.

9. Nieuwe leden.

In de afgelopen periode hebben we de volgende nieuwe leden mogen inschrijven:

Mevr. M. van Weegen- Capetti, Parklaan 1, Veghel
Fam. T. en K. van den Brand- de Gier, Thorbeckelaan 28, Veghel
Dhr. M. van de Ven p/a Evertsenstraat 8, Veghel

Wij heten hen van harte welkom binnen onze vereniging.

Misschien kunt u ook iemand uit uw familie- of kennissenkring warm maken voor een lidmaatschap van onze heemkundekring. Voor het geld hoeft men het niet te laten en met meer leden staan we sterker.

10. Ontvangen materiaal/documentatie

Van **dhr. Rien Vlemmings** ontvingen we ingebonden Libelles uit 1946-1947 en uit 1949.

Van **dhr. Sjef Joosten** mochten we foto's scannen en ontvingen we een oud parochiekerkboek van de parochie Lambertus en een zeer oude "De schoolatlas van alle deelen der Aarde".

Van **mevr. Mathilde Franssen** en Sjef Joosten ontvingen we een oud Brabants Volkslied, met noten.

Via **mevr. Mien van Stiphout** mochten we oude foto's scannen van **dhr. Jas van Stiphout**.

Van **mevr. Agnes Pigmans-van Helvoort** ontvingen we het Jaarboekje 1941 van de RK Jonge Boerenstand en het tijdschrift 100 jaar Kromstaf en Missieactie uit 1953.

Van **dhr. en mevr. N. Slippens** ontvingen we het fraaie jubileumboek "Typisch Sligro" t.g.v. 75 jaar Sligro in 2010.

Van **dhr. M. Jamry** ontvingen we enkele historische kranten, o.a. bij de troonsafstand van Koningin Wilhelmina (1948) en van Koningin Juliana (1980) en het overlijden van Prinses Wilhelmina (1962).

Van **dhr. Jan van Boxmeer** ontvingen we o.a. de speciale krant "Van Roeping tot ambt 1985-1998" bij het afscheid van burgemeester Keijzer en het Burger Jaarverslag 2000.

Van **mevr. Annie v.d. Crommert, mevr. van Heist, dhr. Gerard van Asseldonk** en **dhr. Ton Harterink** ontvingen we bidprentjes.

Van **dhr. Jan van Ganzewinkel** ontvingen we enkele archeologische uitgaven over gereedschappen, porseleinmerken en een studiedag.

Van **oud-burgemeester H.P.J. van Weegen** ontvingen we een oude kadasterkaart uit 1902 en zijn knipselarchief over de periode 1971-1985.

Van **mevr. Nellie Vissers** ontvingen we twee kruisbeelden.

Alle schenkers worden hartelijk bedankt voor hun giften. Wij zullen er goed voor zorgen.

11. JUBILEUMKRONIEK NUMMER 100

In december valt de honderdste aflevering van de kroniek “Van Vehchele tot Veghel” bij de leden in de bus. Een jubileumuitgave en dat is te zien ook. Het kwartaalblad van onze heemkundekring is voor de gelegenheid in een ander, kleurrijk jasje gestoken en telt ook meer pagina's dan gebruikelijk.

In “Kroniek nummer 100” een terugblik op inhoud en redactie van eerdere kronieken en een keur aan andere artikelen. Die gaan - om een enkel voorbeeld te noemen - over de snelle transformatie in de voorbije decennia van de wijk “Veghel-Zuid”, over dienstbodes op boerderijen in Zijtaart, over een onthutsende oorlogservaring en over archeologische onderzoeken in Scheifelaar II.

Kroniek nummer 100 is een aflevering van ons blad om naar uit te zien.

De huidige redactie van kroniek “van Vehchele tot Veghel”.

Zittend v.l.n.r.:

Gerard van Asseldonk, Agnes Pigmans-van Helvoort, Nico Vreeswijk.

Staan v.l.n.r.:

Piet van Asseldonk, Henk van der Voort, Saskia Lunenburg.

Zoekt u nog een leuk cadeautje voor de Sint?

Denk ook eens aan onze publicaties!!!!

Of een lidmaatschap voor een jaar!

PRIJSLIJST PUBLICATIES

(verkrijgbaar in de heemkamer, gedurende openingstijd)

Veghel in de loop der tijden (Dr. Meuwese)	€ 10,-
Groete uit Veghel (oud fotoboek)	€ 10,-
Groete(n) uit Veghel (nieuw fotoboek 2009)	€ 13,95
Scheifelaar van Prehistorie tot Villawijk	€ 3,50
De windmolens van Veghel	€ 5,-
Sint Lambertuskerk	€ 4,-
22 jaar Kuussegat	€ 3,-
25 jaar Meester Burger	€ 1,-
Jaarkronieken (1987-2004) (per stuk)	€ 3,-
Jaarkronieken (vanaf 2005) (per stuk)	€ 5,-
Losse Kronieken	€ 3,-
DVD met oude foto's van Veghel (collectie Franssen)	€ 5,-
Geplastificeerde place-mats met oude foto's van Veghel	€ 3,-
Kaart van Veghel 1791 van Verhees in kleur 35x40 cm	€ 10,-
Bijbehorend boekje met onder meer overzicht bewoners	€ 5,-

Alle lezingen beginnen om 20.00 uur in de Trouwzaal van “Het Raadhuis”

Dit mededelingenblad is ook te downloaden vanaf www.vehchele.nl